

Изънауката и живота

Мастило въ морето.

Едно време моретата съ хранила маса голъми мекотъли, нѣкои отъ които съ достигали единъ метъръ въ диаметъръ и които съ всъвали опустошение всрѣдъ морските обитатели на ония далечни времена. Едни отъ тѣхъ имали черупка навита около себе си и раздѣлена на преградки, отъ които само последната била обитавана отъ животното; други представлявали месеста маса, съ една вътрешна кость.

Всичките, следъ като съ гъмжали цѣли въкове, малко по-малко съ изчезнали и оставили отъ съществуването си само вкаменени остатъци. Останали съ много малъкъ брой тѣхни потомци, които съ запазили ненаситното лакомство на древните си роднини.

Торбичка, глава и крака

Тия мекотъли — ловки, ловци и месояди! — съставяят за естествениците групата на кефалоподите; тая дума произлѣза отъ гръцки, значи **крака на главата**. И наистина, животните отъ тая група съ забележителни по това, че нѣколко крака заобикалят една добре оформена глава, снабдена съ яки челюсти, които се разтварятъ като чофката на папагалъ.

Гълото на животното се състои отъ една торбичка, която съдържа всичките му органи, съ изключение на главата и краката. Откъмъ корема, торбичката е отворена, та водата може лесно да влеза въ нея и да мие хрилете, които служатъ за дишане. Защото кефалоподите, които живѣятъ въ водата като прибити, дишатъ съ хриль, т. е. съ органи въ конто кръвта циркулира и ко-

ито могатъ да погълнатъ кислорода разтворенъ въ водата. — Когато водата промие хрилете и имъ даде кислорода, който имъ е потребенъ, мекотълото затваря торбичката си и водата се изхвърля презъ хунообразния ѹ край. Ако мекотълото свие силно торбичката си, водата се изхвърля силно и чрезъ реакцията, спомогваща за движението му.

Най-известните кефалоподи съ които живѣятъ и днес съ октоподътъ, калморътъ и сепията.

Октоподътъ, който има осемъ крака представлява една месеста маса, безъ никаква черупка. Той нѣма перки, но краката му съ съединени въ основата съ плавателна ципа, която той може ту да свива, ту да разпуска, той плува заднишкомъ, чрезъ отблъскване на водата.

Сепията, която има десетъ крака, има подъ кожата си, въ областта на гърба, една вътрешна черупка, въ форма на оваленъ щитъ; тая черупка е съставена отъ голъмъ брой леко извити варовити люспици, успоредни една на друга, подъ които има множество малки кихини пълни съ въздухъ. Затава, тя е извѣнредно лека. Когато сепията умре, мекото вещество на месестото ѹ тѣло се разлага и става плячка на морските животни — лакоми риби, раги и пр. А вълните малко по-малко изтикватъ празните черупки къмъ брѣга. Събирътъ ги и въ търговията съ известни подъ думата **кост отъ сепия**; любителите на птици ги очакватъ въ клетките и малките затворници си острятъ човките отъ тѣхъ и кълватъ варовити частици, които ще послужатъ за образуване че-рупката на яйцата имъ.

Очаквайте до края на тази седмица три-тъ най-нови романа на изд. „КНИГА“

1. Ловци на роби отъ Карлъ Май 15 лв.
2. Дъщерята на Черния пиратъ отъ Емилио Салгари 15 лв.
3. Неуловимиятъ отъ Едг. Уолесъ 15 лв.

„Неуловимиятъ“ излиза за пръвъ пътъ на български. Самото му заглавие показва колко интересно се развива цялото събитие.

Търсете горните книги въ мѣстните вестници агенции. Можете да си ги доставите и направо отъ издавателството: ул. Царица Иоанна, 18, входъ отъ ул. Кърниградска, София.

— Сега е вашъ редъ, донъ Рафаеле, каза Иоланда. Вашето присъствие между тия диваци ни се струва много чудно.

— Наистина, господи, азъ се спасихъ и дойдохъ тук по чудодѣенъ начинъ, каза плантаторътъ, който ядеше за двама и често надигаше шишето съ кассири. Хвърлиха ме въ морето, за да ме удавятъ, азъ не паднахъ самъ.

— Кой направи това? попита Морганъ, като си вежди.

— Бутна ме тоя проклетъ капитанъ Валера и боя се, че този господинъ...

— Този, който ме държеше затворена въ подземията на Маракаibo? попита Иоланда.

— Да, господи. Той сигурно се бѣше усъмнилъ, че азъ завелохъ двамата пирати тамъ и чакъ удобенъ случай да си отмъсти... Когато отплувахъ на повърхността на водата, замаянъ отъ тази неочаквана бания, корабътъ вече бѣше далече, но за щастие, една част отъ фрегатата плуваше близо до мене. Качихъ се на нея и, тикъ отъ вѣтъра и нѣкакво течение, излѣзохъ на тоя брѣгъ, дето ме намѣриха нѣколко индийци и ме доведоха въ това село.

— Наистина, ние видѣхме останки отъ горната фрегата, каза Морганъ. Донъ Рафаеле, вие сте роденъ въ щастливъ часъ.

— И азъ почвамъ да вѣремъ, отговори дебелиятъ плантаторъ. Бихъ искалъ, обаче...

Какво би искалъ? Никой не можа да узнае, защото разговорътъ биде прекъснатъ отъ изстrelи и оглушителни викове.

Камара се втурна въ колибата и извика:

— Бѣль главатаръ, защити ни!

— Кой ви заплашва? попита пиратътъ.

— Не знай, бѣли хора се приближаватъ къмъ

къщите и стрелятъ.

— Я да видимъ?

ЗА БЪЛГАРСКИТЕ ПОЩЕНСКИ МАРКИ

България бѣ влѣзла въ Великата война. Храбрите ѹ синове напредвала и освобождаваха братска Македония. За ознаменование на това събитие бѣ решено да бѫдатъ издадени специални пощенски марки, чието изпълнение бѣ възложено на Берлинската държавна печатница. По липса на първични материали и претрупана работа марките бѣха отлиготографирани съ голъмо закъснение и пристигнаха въ България следъ примирието.

Презъ 1921 г. новопоръжаните марки въ Лондонъ не бѣха още готови, а липсата на малки стойности марки се чувствуваше все по-вече и по-вече. Тогава правителството реши да пусне въ обръщение нѣкои отъ марките, които бѣха отпечатани за ознаменование освобождението на Македония. Обаче, нѣколко дни следъ прашането имъ въ обръщение, югославянското правителство ги счита за обидни за своето национално чувство и поисква оттеглянето имъ отъ обръщението. За избѣгване, въ ония критически времена, на нови конфликти и неприятности, пощенската администрация реши да ги изведи отъ циркулация и забрани тѣхното употребление. По тая причина тия марки получиха името „забранени“.

Пуснати бѣха следните петъ стойности:

10 ст. винена, моста въ Скопие	Шаръ планина
10 " " Царь Фердинандъ въ Дебърска носия.	Ликътъ на Ц. Фердинандъ върху карта на цѣлокупна България
10 " " синя, Охридски манастиръ.	

Две марки са изобразени въ търговията:

Тѣ заобиколиха една голъма колиба, която скриваше вида на лагуната и като излѣзоха напредъ видѣха два грамадни сала, които стреляха въ въздуха, а не срещу селото.

Морганъ и Кармо извикаха радостно:

— Другарите ни...

Наистина, това бѣха пиратите отъ гемията — никой не липсваше и Пиеръ Пикардицъ бѣше съ тѣхъ.

— Приятели!.. викна Морганъ съ силенъ гласъ. Престанете да стреляте! Ние сме гости на индийците, тѣ не ще ви сторятъ никакво зло!..

Пиратите ревнаха:

— Капитанъ!.. Господинъ Морганъ!..

Първиятъ салъ, бутнатъ отъ десетина гребла бѣзо дойде до брѣга. Пиеръ Пикардицъ скочи пръвъ и се хвърли въ прегрѣдките на адмирала.

— Дори и господица дъо Вентимиъ!.. извика той, като видѣ Иоланда. Ахъ!.. Какво щастие!..

— Ами корабътъ? попита Морганъ.

— Пропадна и отъ частитъ му направихме салове. Ами вие?.. Ахъ! чакайте, забравихъ да ви кажа, че следъ малко испанците ще ни плѣнятъ.

Какви испанци?

— Единъ корабъ е хвърлилъ котва на нѣколко мили отъ тукъ, въ единъ заливъ.

— Корабъ ли? попита капитанъ, на когото хрумна една мисълъ: Пиеръ, колко хора имашъ?

— Петдесетъ. Испанските пленници избѣгаха вчера вечеръта, възползвани отъ едно спиране на сушата.

— Даже и...

— Да, отговори Пиеръ, който разбра.

Морганъ съ мяка сдѣржа единъ яростенъ жестъ и каза съ глухъ гласъ:

МАРКИ

Освенъ тия 5 марки, които бѣха въ обръщението само десетина дни, има и една стойност отъ 50 ст., виолетова, представляваща окопи на завоя на река Черна, която марка не е била пускана никакъ въ обръщението.

Всички тия марки съ литографирани на бѣла хубава хартия тънко и добре гумирани и назъбени 13½.

Али Ходжа и невѣрниятъ пазителъ

(Продължение отъ I стр.)

„Търговецъ“ не забрави нито единъ отъ доводите изтъкнати предъ багдатския Кадия и поисква да се закълне, че казва истината.

— Не бѣзай толкова, подъзе младиятъ Кадия. Преди да пристъпимъ къмъ клетватата, искахъ да видя въпросното гърне.

— Иди даго донесешъ, каза той на тѣхните.

„Али Ходжа“ изчезна за мигъ и се върна, преструвайки се, че туря гърнето предъ кидията. За да не забрави нищо, той попита търговеца познава ли гърнето и когато той отговори утвѣрдително отвориха капака.

— Я какви хубави маслини, касията, като ги погледна.

Той се престори, че взима една маслина и я опитва.

— Да, наистина, тѣ съ забавни, изобилни, изпълнени съ десни, извика той съ гласъ, който не допускаше възражение.

— Но какъ може, прибави той веднага, маслини, които съ стояли седемъ години, да бѫдатъ толкова здрави? Нека повикатъ двама експерти.

Две деца се представиха за търговци на маслини.

— Кажете, заповѣда Кадия, колко време могатъ да се запазятъ здрави маслини пригответи отъ опитни хора?

— Господарю, отвориха експерти, калкото и да се може да ги запазятъ, тѣ изгнаватъ още на третата година и вече не струватъ нищо.

— Ако е така, разгледайте гърнето и кажете отъ колко време съ турнати маслините въ него.

Експертиятъ се престори, че гледат внимателно маслините, пипатъ ги, опитватъ ги. После единодушно заявиха, че маслините съ скорошни и много хубави.

— Лѣжете се, каза съдията: Али Ходжа твърди, че ги е ту-

риль въ гърнето преди седемъ години.

Съвсемъ не, тия маслини съ тазгогиши и ние твърдимъ, че нито единъ багдатски търговецъ нѣма да спори това.

„Търговецъ“ отвори уста да възрази, но хитриятъ „кадия“ не му даде време за то-ва.

— Мълчи, извика той съ възмущение, тя си крадецъ! И като се обѣрна къмъ стражарите, заповѣда:

— Да го обѣсимъ!

Цѣлата дружина изръклиха върху престъпника да го отведатъ на бѣсилката.

Халифът се възхити отъ ума на детето, което тъй спроведливо отсѣди и натовари великиятъ везиръ да го възнагради богато.

На другия денъ, вдъхновенъ отъ неговия примѣръ, той изобличи търговеца и даде право на престъпника да възстанови здрави маслини и да се възстанови на тѣхните.